

SXEDIO.4P

30.1.1957: Ο ΝΙΚΟΣ ΣΑΜΨΩΝ ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΑΛΙ ΚΑΙ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΕ ΑΝΕΙΠΩΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ

Μετά την απελευθέρωση του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη από το Γενικό Νοσοκομείο στις **31** Αυγούστου **1956**, ο Νίκος Σαμψών κατέληξε στο Δάλι, και αργότερα συνέχισε τη δράση του στη Λευκωσία.

Οι Άγγλοι όμως κατόρθωσαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο να εξασφαλίσουν πληροφορίες γι αυτόν και τον καταζήτησαν,

Για μια περίοδο μάλιστα ο Νίκος Σαμψών έγινε ένας από τους πιο καταζητούμενους άνδρες της ΕΟΚΑ, μια και ήθελαν να τον συλλάβουν και να τον τιμωρήσουν για την εκτέλεση των δύο Λοχιών της Σκώτλαντ Γιάρντ, στην οδό Λήδρας αργότερα.

Ετσι τον Οκτώβρη του **1956** οι βρετανοί συνέλαβαν τον πατέρα του Νίκου Σαμψών, Σαμψών Γεωργιάδη, και τον ξυλοκόπησαν άγρια, ενώ αυτή την περίοδο έφθασαν κοντά του πληροφορίες ότι οι Άγγλοι άρχισαν να τον υποψιάζονται ότι ήταν μέλος της Οργάνωσης.

Εκείνο που τους έκανε να στραφούν προς τον Σαμψών ήταν ότι στα ρεπορτάζ του πάντοτε είχε πολλές πληροφορίες γύρω από τη δράση της ΕΟΚΑ (αυτό το επικαλέστηκαν και αργότερα και στο δικαστήριο). Ετσι άρχισαν να συγκεντρώνουν πληροφορίες γι' αυτόν.

Εκείνος όμως που τους βοήθησε πολύ ήταν ένας ελληνοκύπριος προδότης, (όπως πληροφορήθηκε αργότερα ο Νίκος Σαμψών) ο οποίος με μερικές δεκάδες λίρες έδωσε συγκεκριμένες πληροφορίες για το Νίκο Σαμψών και τη δράση του στη Λευκωσία. Ετσι οι Άγγλοι τον αναζήτησαν και επίσημα πλέον.

Σε ειδική μάλιστα έκτακτη έκδοση της επίσημης Εφημερίδας της Αστυνομίας επικηρύχθηκε με **10.000** λίρες- ποσό πολύ μεγάλο σε σύγκριση με τα δεδομένα της εποχής.

Στην επικήρυξη με παραλήπτες τους βρετανούς αστυνομικούς και στρατιώτες που υπηρετούσαν στην Κύπρο και η οποία συνοδευόταν και με τη φωτογραφία του Νίκου Σαμψών, αναφερόταν: "Αυτός είναι ο άνθρωπος που θεωρείται υπεύθυνος για την εκτέλεση των συντρόφων σας".

Από αυτή τη στιγμή ο Νίκος Σαμψών βγήκε καταζητούμενος, και όπως πολλοί άλλοι αγωνιστές της ΕΟΚΑ, αφιέρωσε όλο τη δράση και το χρόνο πλέον στον αγώνα της ΕΟΚΑ.

Εφυγε από τη Λευκωσία και παρέδωσε την αρχηγία της ομάδας στον Πραξιτέλη Βογαζιανό.

Αποχαιρέτισε ένα, ένα τους συναγωνιστές του, τους έσφιξε το χέρι, τους ασπάστηκε κι έφυγε με την ευχή "καλές επιτυχίες".

Τον επόμενο μήνα, γύρω στα Χριστούγεννα, ο Νίκος Σαμψών βρέθηκε σε μια ειδική αποστολή στην περιοχή Μόρφου όπου μαζί με συναγωνιστές του πυροβόλησαν και τραυμάτισαν ένα βρετανό αξιωματικό.

Η επιχείρηση έγινε από το Νίκο Σαμψών που έδρασε μαζί με τους Ακη Ιωαννιδη και Σάββα Ροτσίδα, με τρόπο που παγίδευσαν τον άγγλο αξιωματικό.

"Του τηλεφώνησα προηγουμένως", αφηγήθηκε ο Νίκος Σαμψών στον Παναγιώτη Παπαδημήτρη "και του ανέφερα ότι είχα πληροφορίες να του δώσω για την ΕΟΚΑ. Μου είπε να πάω στον αστυνομικό σταθμό κι εγώ του είπα ότι φοβόμουν μήπως με δει κάποιος και τότε θα με θεωρούσαν ως προδότη. Και του έδωσα ραντεβού κάποια συγκεκριμένη ώρα, σε κάποιο συγκεκριμένο σημείο. Την ώρα που αναχωρούσε, από τον αστυνομικό σταθμό, μαζί με τον ελληνοκύπριο οδηγό του, που ήταν μέλος της ΕΟΚΑ, εγώ τον περίμενα έξω από το σταθμό και τον πυροβόλησα".

Ο βρετανός αξιωματικός, τραυματίστηκε κρίσιμα αλλά ήταν σε θέση να δει τη σκηνοθετημένη πάλη που έκαμε ο οδηγός του με το Νίκο Σαμψών, ώστε να του δοθεί κάλυψη. Έτσι οι υποψίες δεν στράφηκαν προς τον οδηγό του βρετανού αξιωματικού.

Από τη Μόρφου ο Νίκος Σαμψών μεταφέρθηκε μυστικά στην περιοχή Λυμπιών- Δαλιού, όπου συνέχισε τη δράση του, μαζί με το συναγωνιστή του Αθω Πετρίδη, ο οποίος παρέμεινε ασύλληπτος μέχρι το τέλος του αγώνα της ΕΟΚΑ.

Ο Νίκος Σαμψών πήγε στο Δάλι με ένα και μοναδικό στόχο: Να εκτελέσει τον Κυβερνήτη Σερ Τζων Χάρτιγκ, ο οποίος προγραμματίζε να μεταβεί στο χωριό για να τελέσει τα εγκαίνια μεγάλης γέφυρας, ο οποίος είχε κατασκευασθεί πάνω στον ποταμό Ιδαλιά ή Γιαλιά, που περνούσε μέσα από το χωριό.

Πήγε αρχικά στο σπίτι του Νίκου Κόση. Πρεώτα μετακινήθηκε στο περιβόλι του Γιώργου Ζαβού, στην περιοχή του νέου γεφυριού που περνούσε μέσα από το χωριό, για να είναι πιο κοντά στο στόχο του. Αργότερα εγκαταστάθηκαν στο περιβόλι του Παπακυριακού, όπου τους τροφοδοτούσε ο δεκαεπτάχρονος γιος της οικογένειας, Λοΐζος Παπακυριακού, ο οποίος μάλιστα μετέφερε και την αλληλογραφία τους στη Λευκωσία.

Μαζί του ο συναγωνιστής του Αθως Πετρίδης με τον οποίο αργότερα μετακινήθηκαν στα Λύμπια για ένα διάστημα. Αλλάζαν συνεχώς θέσεις για να μη εντοπίζονται, φοβούμενοι πάντα από προδοσία ή κάτι το έκτακτο.

Στα τέλη Ιανουαρίου **1957** αυτό που φοβόταν ο Νίκος Σαμψών, δεν άργησε να ρθει. Ένας από τους καταζητούμενους, που βρισκόταν στην ίδια περιοχή, αρρώστησε και ο Σαμψών πήρε οδηγίες να τον στείλει στη Λευκωσία για εξετάσεις.

Με την αναχώρηση του συναγωνιστή του για τη Λευκωσία ο Νίκος Σαμψών πήρε τα μέτρα ασφαλείας, όπως έκανε πάντα σε τέτοιες περιπτώσεις. Κι έτσι μετακινήθηκε μόνος στο Δάλι και πάλι, ενώ ο Αθως Πετρίδης έμεινε στα Λύμπια και συνενώθηκε με την ομάδα του Γιώργου Ολύμπιου.

Ο Σαμψών φοβόταν ότι αν συλλαμβανόταν ο συναγωνιστής του στη Λευκωσία, υπήρχε κίνδυνος να αποκαλύψει στους άγγλους τον τόπο που βρισκόταν.

Και δεν έπεσε έξω. Ο συναγωνιστής του

συνελήφθη και οι άγγλοι άρχισαν να τον βασανίζουν σκληρά. Είχαν κάποιες πληροφορίες και τον ρωτούσαν συνέχεια για το Νίκο Σαμψών. Αυτός όμως αρνείτο ότι γνώριζε το Σαμψών. Σε κάποιο στάδιο οι βασανιστές του έκαμαν διάλειμμα για τσάϊ. Όταν επέστρεψαν ένας από αυτούς τον ρώτησε παραπλανητικά:

- Πότε είδες για τελευταία φορά το Νίκο Σαμψών;
- Πριν τρεις μήνες, απάντησε με αφέλεια ο συναγωνιστής του Νίκου Σαμψών.

Αυτό ήταν ό,τι περίμεναν οι Βρετανοί. Τον έστρωσαν στο ξύλο και τα βασανιστήρια και πάλι μέχρι που δεν άντεξε και αποκάλυψε την περιοχή όπου βρισκόταν ο Νίκος Σαμψών.

Ετσι στις **30** Ιανουαρίου **1957** ο Νίκος Σαμψών, που είχε πάει στο Δάλι και καθώς γνώριζε την οικογένεια Παπακυριακού, κτύπησε την πόρτα τους.

Ηταν μια βαρειά χειμωνιάτικη νύκτα. Στο σπίτι έμενε ο νεαρός Λοΐζος μαζί με τη μητέρα του Στυλλού και την αδελφή του Λούλλα. Η οικογένεια Παπακυριακού του πρόσφερε τη φιλοξενία της για άλλη μια φορά, παρά τους κινδύνους που διέτρεχε οποιαδήποτε οικογένεια που έκρυβε αντάρτες. Και ο σοβαρότερος, πέραν της σύλληψης και της φυλάκισης των ενοίκων, ήταν η ανατίναξη του σπιτιού που φιλοξενούσε μέλη της ΕΟΚΑ, που είχαν στην κατοχή τους οπλισμό. Και ο Νίκος Σαμψών αυτό το βράδυ ήταν πάνοπλος.

Δείπνησε μαζί με την οικογένεια Παπακυριακού και σε λίγο αποσύρθηκε με το νεαρό Λοΐζο για να κοιμηθούν σε ένα πρόχειρο δωμάτιο που έμοιαζε περισσότερο με αποθήκη- πατάρι παρά με υπνοδωμάτιο. Ομως δεν ήταν καιρός για πολυτέλειες.

Στην τζέπη του ο Νίκος Σαμψών είχε ένα πολύτιμο έγγραφο: Ηταν μια ταυτότητα, στην οποία αναγραφόταν το όνομα Ανδρέας Μιχαήλ, οδός Ιπποκράτους **14**, Λευκωσία.

Ηταν η ταυτότητα με την οποία τον είχε εφοδιάσει η ΕΟΚΑ. Ηταν καθ' όλα νόμιμη, με τη διαφορά όμως, ότι σ' αυτήν αναγραφόταν άλλο όνομα και όχι το

δικό του. Έτσι, και να συλλαμβανόταν, οι άγγλοι δεν θα μπορούσαν με κανένα τρόπο να υποψιαστούν ότι αυτός ήταν ο Νίκος Σαμψών, εκτός αν τον γνώριζαν προσωπικά ή αν κάποιος τον υποδείκνυε.

Στο μακρύ δωμάτιο όπου κατέληξαν οι δυο νέοι ήταν αναμμένη μια μικρή λάμπα πετρελαίου και καθώς έβρεχε και το δωμάτιο έμπαζε νερά από την οροφή, ο Λοΐζος μετακίνησε το κρεβάτι του πιο μπροστά προς την πόρτα.

Ο Σαμψών κρατούσε ένα αυτόματο στεν με δυο σφαιροθήκες και όπως το άφησε χάμω, ο Λοΐζος τον συμβούλεψε να αφαιρέσει τις σφαιροθήκες καλού, κακού, για λόγους ασφαλείας, πράγμα που ο Σαμψών έκαμε. Εξ άλλου δεν υπήρχαν ενδείξεις για την παρουσία άγγλων στην περιοχή, ώστε να είναι πανέτοιμος ενώ θα κοιμούνταν.

Ο Σαμψών ξάπλωσε στο κρεβάτι και έγραψε μερικές επιστολές σε απάντηση μερικών άλλων που του είχε φέρει ο νεαρός Λοΐζος. Με αυτές μεταξύ άλλων απευθυνόταν στο σύνδεσμο του στη Λευκωσία και έδινε πληροφορίες για τις κινήσεις του άγγλου Διοικητού Λευκωσίας, ο οποίος συνήθιζε, όπως ανέφερε, να κάνει ιππασία στην περιοχή Αθαλάσσας και εισηγείτο δράση εναντίον του. Με άλλη επιστολή ζητούσε επίσης την έγκριση της οργάνωσης για να εκτελέσει κάποιο βρετανό που γυρόφερνε στην περιοχή Δαλιού.

Τέλος με μια τρίτη απαντούσε στο Σάββα Ροτσιόδη, ο οποίος ήθελε να μετακινηθεί στην περιοχή Δαλιού και να συνενωθεί μαζί του.

Έδωσε τις επιστολές στο Λοΐζο που τις τοποθέτησε στη φόδρα του σακκακιού του για να τις μεταφέρει την επομένη στη Λευκωσία και ξάπλωσαν. Εξω έμοιαζε με κόλαση. Έβρεχε με το τουλούμι κι επικρατούσε παγωνιά. Κανέννας δεν τολμούσε να βγει στο δρόμο, εκτός αν ήταν απολύτως απαραίτητο.

Ο Νίκος Σαμψών άρχισε να διαβάζει με το φως της λάμπας ενώ το Λοΐζο τον πήρε σε λίγο ο ύπνος.

Λίγο μετά τα μεσάνυχτα έκλεινε τα μάτια και ο

Σαμψών. Είχε περάσει μια κουραστική μέρα.

Όμως άλλα είχαν υπόψη τους ο βρεττανοί που αποφάσισαν να δράσουν, ορκίζόμενοι εκδίκηση για την εκτέλεση των συναδέλφων τους στην οδό Λήδρας.

Ετσι, όπως έμαθε αργότερα ο Σαμψών από τα βρετανικά αρχεία, μετέφεραν στο Δάλι το Βασιλικό Τάγμα των Τυφεκιοφόρων (**Royal Fusiliers**) που αποτελείτο από **750** άνδρες.

Οι τυφεκιοφόροι έζωσαν το Δάλι, ώστε κανένας να μη μπορεί να διαφύγει, ενώ ο Επιθεωρητής της Αστυνομίας, Αστυνόμος Χένρυ Τζων Μπερτις, με βοηθούς του τρεις Λοχίες, τους Γκόρτον Γουίλλαρντι, Τζέφρυ Λυντις και Μάνσου υποστηριζόμενος από με μια ομάδα Τυφεκιοφόρων, κτύπησαν το σπίτι μιας δαλίτισσας και της ζήτησαν να τους μεταφέρει στο σπίτι του Παπακυριακού.

Η ίδια, που ήταν μέλος της ΕΟΚΑ, γνώριζε ότι ο Νίκος Σαμψών βρισκόταν στα Λύμπια κι έτσι ήταν σίγουρη ότι στο σπίτι του Παπακυριακού δεν έμενε κανένας. Δεν ανησύχησε καθόλου.

Τους έδειξε από μακριά το σπίτι κι έφυγε. Όμως οι βρεττανοί, είτε είχαν σαφείς πληροφορίες, είτε κτυπούσαν τυχαία, αποφάσισαν να δράσουν και μάλιστα αστραπιαία.

Οι δυο νέοι κοιμούνταν για καλά όταν οι άγγλοι έφθασαν έξω από το σπίτι του Παπακυριακού. Ο Νίκος Σαμψών είχε κοιμηθεί με τα ρούχα εκείνο το βράδυ, ενώ δίπλα του είχε έτοιμο το αυτόματο του.

Το δωμάτιο στο οποίο κοιμούνταν οι δυο νέοι ήταν το μοναδικό που φωτιζόταν από την αναμμένη λάμπα, την οποία είχαν ξεχάσει αναμμένη καθώς αποκοιμήθηκαν.

Είχαν περάσει τα μεσάνυχτα και η βροχή δυνάμωνε καλύπτοντας τους θορύβους από τις κινήσεις των βρετανών που βρίσκονταν έξω από το σπίτι.

Ο Μπερτις ανέβηκε σε ένα στρατιωτικό αυτοκίνητο και μαζί με τους τρεις Λοχίες ετοιμάστηκε για δράση.

Αφού διέταξε την ομάδα των στρατιωτών να περικυκλώσουν το σπίτι του Παπακυριακού, έδωσε οδηγίες στον οδηγό να εφορμήσει. Εκείνος πάτησε γκάζι και επέπεσε με το αυτοκίνητο πάνω στην εξώπορτα του σπιτιού. Η πόρτα υποχώρησε και το αυτοκίνητο σε λίγο σταματούσε κυριολεκτικά μέσα στο σπίτι.

Με ταχύτητα οι τέσσερις βρετανοί κατέβηκαν από το αυτοκίνητο και κατευθύνθηκαν προς το φωτισμένο δωμάτιο. Από τη χαραμάδα της πόρτας του χωριατόσπιτου, ένας Λοχίας έβαλε την κάννη του όπλου του και άρχισε να πυροβολεί ψηλά στους τοίχους πάνω από τα κρεβάτια που ήσαν ξαπλωμένοι οι δυο νέοι. Οι άγγλοι έδειχναν ότι ήθελαν να συλλάβουν ζωντανό το Νίκο Σαμψών.

Σε κλάσματα του δευτερολέπτου οι τέσσερις γιγαντόσωμοι βρετανοί αστυνομικοί ορμούσαν μέσα στο δωμάτιο.

Ο Σαμψών αντέδρασε αστραπιαία. Αρπαξε το αυτόματο στεν που είχε δίπλα του, ετοιμάστηκε, το πρόταξε εναντίον των βρεττανών, κι έφερε το δάκτυλο στη σκανδάλη, έτοιμος να πυροβολήσει εναντίον τους.

"Ομως αντιλήφθηκα", αφηγείται, "ότι δεν θα σκότωνα μόνο τους βρετανούς, αλλά και το νεαρό συγκάτοικο μου, ο οποίος βρέθηκε στη μπούκα του αυτομάτου μου, όπως σηκώθηκε από το κρεβάτι που το είχαμε μετακινήσει νωρίτερα στο κέντρο του δωματίου για να αποφύγουμε τα νερά της βροχής".

Ο Σαμψών κατέβασε το όπλο και οι βρετανοί Λοχίες βλέποντας την κίνηση του, έρριξαν όλο το βάρος της επίθεσης τους εναντίον του.

"Ο Νίκος Σαμψών έκαμε μια προσπάθεια να υποχωρήσει στο βάθος του δωματίου", αφηγείται ο Λοΐζος Παπακυριακού. "Νωρίτερα πριν κοιμηθούμε η μητέρα μου του είχε πει ότι αν αντιλαμβανόταν οποιονδήποτε κίνδυνο, θα ήταν καλύτερα να βρει τρόπο να πηδήξει από το παράθυρο και να απομακρυνθεί".

Ομως αυτή τη στιγμή δεν υπήρχε τέτοια

δυνατότητα καθώς οι βρετανοί αστυνομικοί εφορούσαν μέσα στο δωμάτιο και συνέχιζαν να πυροβολούν στον αέρα δημιουργώντας πανδαιμόνιο.

Ενώ οι βρετανοί αστυνομικοί κατευθύνονταν προς τον Σαμψών, ένας από αυτούς κτύπησε με το πιστόλι του το νεαρό Λοΐζο στο κεφάλι, και τον τραυμάτισε. Το αίμα έτρεχε ποτάμι από τις πληγές.

Στη συνέχεια στράφηκαν προς τον Σαμψών:

- Αθως, Αθως; τον ρωτούσαν.

Ο Σαμψών προσποιήθηκε άγνοια.

- Πρώτη φορά ακούω τέτοιο όνομα, τους απάντησε στα αγγλικά.

Εκείνοι επέμεναν και φώναζαν δυνατά:

- Αθως, Αθως;

Ο Νίκος Σαμψών ήταν σίγουρος ότι ζητούσαν το σύντροφο του Αθω Πετρίδη. Εκαμε και πάλι μια κίνηση απορίας, προσθέτοντας:

- Εγώ είμαι ο Αντρέας.

- Ποιος είναι ο Αντρέας, τον ρώτησε ο αξιωματικός.

- Εγώ, απάντησε ο Σαμψών και έδειξε με το δάκτυλο του την ταυτότητα του που βρισκόταν μέσα στο τζεπάκι του πουκαμίσου του.

Ο άγγλος αστυνομικός πήρε την ταυτότητα του, είδε ότι πραγματικά αυτός ήταν ο Αντρέας Μιχαήλ και απογοητευμένος κοίταξε τους συναδέλφους του διερωτώμενος.

Επέμεναν όμως. Οι πληροφορίες τους θα πρέπει να ήταν σαφείς.

Αφηγήθηκε ο Νίκος Σαμψών:

"Φώναζα δυνατά ότι δεν υπήρχε κανένας Αθως στο σπίτι και ότι δεν ήξερα κανένα Αθω, αλλά με τέτοιο τρόπο, ώστε οι ιδιοκτήτες του σπιτιού να αντιληφθούν ότι αναζητούσαν τον Αθω Πετρίδη, ώστε να βρουν τρόπο να τον ειδοποιήσουν ή να αρνηθούν ότι τον γνώριζαν".

Σαν οι άγγλοι είδαν ότι ο ένοπλος δεν ήταν ο Αθως Πετρίδης, στράφηκαν στο νεαρό Παπακυριακού και άρχισαν να τον κτυπούν υπολογίζοντας ότι εκείνος

δυνατό να ήταν ο Νίκος Σαμψών.

Ο νεαρός Λοΐζος αιμορραγούσε καθώς δεχόταν αδιάκριτα το ένα κτύπημα μετά το άλλο. Μπροστά στη βία που ασκούσαν στο νεαρό σύντροφό του ο Νίκος Σαμψών δεν άντεξε άλλο. Και τους αποκάλυψε ότι εκείνος ήταν ο Νίκος Σαμψών και ότι μπήκε στο σπίτι με τη βία, προτάσσοντας το όπλο του μάλιστα, γιατί έβρεχε και ήθελε κάπου να μείνει.

Αυτά τα είπε με τόση ταχύτητα που κανείς δεν πρόλαβε να αντιδράσει. Ήθελε να δικαιολογήσει τους ιδιοκτήτες του σπιτιού, και να τους δώσει άλλοθι, ώστε να μη βρεθούν αντιμέτωποι με τη βία τους. Γνώριζε ότι οι βρεττανοί, όταν ανακάλυπταν όπλα σε οποιοδήποτε σπίτι, η πρώτη τους ενέργεια, ήταν να το ανατινάσσουν.

Οι άγγλοι τον κοίταξαν σαν το λιοντάρι που ετοιμάζεται να κατασπαράξει τη λεία του. Και όρμησαν εναντίον του στρέφοντας όλη τη μανία τους. Από αυτή τη στιγμή άρχιζαν και για τους δυο νέους τα μαρτύρια. Και ήσαν τόσο άγρια τα βασανιστήρια, στα οποία τους υπέβαλαν, ώστε και σήμερα ακόμα, καθώς ο Νίκος Σαμψών τα ξαναφέρει στη μνήμη του, βλέπεις το πρόσωπο του να συσπάται με πόνο από την κακή ανάμνηση τους.

Όλα εξελίχθηκαν σαν σε αστυνομική ταινία.

Οι αστυνομικοί απομάκρυναν το Λοΐζο Παπακυριακού από το δωμάτιο και στράφηκαν προς τον Σαμψών με όλη τη μανία τους.

Ένας αστυνομικός του κατάφερε μερικές απανωτές γροθιές στο πρόσωπο. Οι άλλοι δυο πήραν από το δωμάτιο δυο καρέκλες και τις έσπασαν κυριολεκτικά στο σώμα του. Και καθώς αυτός τρεκλίζοντας προσπαθούσε να σταθεί στα πόδια του, ένας Λοχίας πήρε μια μικρή ξύλινη σκάφη (βουρνί) που βρήκε δίπλα του και κατάφερε το τελειωτικό κτύπημα στο κεφάλι του Νίκου Σαμψών. Η σκάφη μοιράστηκε στα δυο και ο Σαμψών έχασε για λίγο τις αισθήσεις του.

Σωριάστηκε στο δάπεδο ενώ οι βρεττανοί αστυνομικοί τον περικύκλωσαν και άρχισαν να τον

κτυπούν με ό,τι είχαν στη διάθεση τους, να τον κλωτσούν και να τον ποδοπατούν.

Ήταν καταματωμένος και το πρόσωπο του άρχισε να φουσκώνει.

Όμως τα χειρότερα θα ακολουθούσαν για τον Σαμψών.

Σαν βρήκε κάπως τις αισθήσεις του, τον σήκωσαν στα πόδια του και τότε ένας από αυτούς, τον πλησίασε με άγριες διαθέσεις κρατώντας ένα ποτήρι στο χέρι.

Κτύπησε το ποτήρι στην άκρη του κρεβατιού και αφού πήρε ένα κομμάτι γιαλιού τον πλησίασε. Και καθώς οι άλλοι συνάδελφοι του κρατούσαν τον Σαμψών από τις μασχάλες για να μπορεί να στέκεται στα πόδια του, αλλά και να μη μπορεί να αντιδρά, πήρε το χέρι του, το έστριψε από πίσω, και έμπηξε το σπασμένο γιαλί στην άκρη του μεσαίου δακτύλου του αριστερού χεριού του, κοντά στο νύχι του.

Υστερα με μια απότομη κίνηση έσπρωξε το γιαλί μέσα στο δάκτυλο του Σαμψών και στρίβοντας το γιαλί, το νύχι ξεπετάχτηκε έξω και κρεμάστηκε.

Ο Νίκος Σαμψών ούρλιαζε από τους πόνους. Μέσα σ' αυτούς τους αφόρητους πόνους, όμως, συνέχιζε να αρνείται ότι γνώριζε τον Αθω Πετρίδη και απαντούσε ότι ποτέ δεν είδε αυτόν τον άνθρωπο.

Οι άγγλοι είδαν και απέειδαν σ' αυτά τα πρώτα λεπτά για να εξασφαλίσουν οποιαδήποτε πληροφορία. Και σαν απόκαμαν, με το Νίκο Σαμψών ημιλιπόθυμο, τον πήραν στα χέρια και τον πέταξαν σαν τσουβάλι μέσα στο ανοικτό φορτηγό στρατιωτικό αυτοκίνητο, με το οποίο είχε μεταφερθεί η ομάδα υποστήριξης κατά την επιχείρηση.

Εξω από το σπίτι είχαν συγκεντρωθεί πολλά στρατιωτικά αυτοκίνητα τα οποία είχαν τα φώτα τους στραμμένα προς το σπίτι του Παπακυριακού και εκεί ο Νίκος Σαμψών, παρά τους αφόρητους πόνους, είδε κάτι που τον συγκλόνισε ακόμα περισσότερο. Κοντά σε ένα αυτοκίνητο στεκόταν ένας άνδρας, καλυμμένος με κουβέρτα μέχρι τη μέση, αλλά με τρόπο που επέτρεπε να φαίνονται τα πόδια του. Ήταν ο καταδότης. Όμως

θυμόταν ότι ο καταζητούμενος συναγωνιστής του, που είχε φύγει για τη Λευκωσία την προηγούμενη, φορούσε το ίδιο χρώμα παντελονιού. Δεν έβλεπε το πρόσωπο του, αλλά κατάλαβε ποιος ήταν.

Έτσι οι άγγλοι πέταξαν κυριολεκτικά το Νίκο Σαμψών μέσα στο στρατιωτικό αυτοκίνητο. Σε λίγο μετέφεραν στο αυτοκίνητο και το Λοΐζο Παπακυριακού και τον εριξαν μέσα σ' αυτό, κρατώντας τον χέρια-πόδια, δίπλα του.

Από εκεί, μπρούμυτα και οι δυο, χωρίς να μπορούν να κινηθούν, και με τους στρατιώτες να τους κτυπούν συνεχώς με τα υποκόπανα των όπλων τους καθ' όλη τη διαδρομή, τους οδήγησαν στη Λευκωσία, κάτω από συνεχή βροχή. Κοντά στα άλλα ο Νίκος Σαμψών ήταν ξυπόλητος και το κρύο βελόνιαζε κάθε κομμάτι του κορμιού του, καθώς επικρατούσε παγωνιά.

Αφηγήθηκε ο Λοΐζος Παπακυριακού: "Μας πέταξαν μέσα στη λάσπη του αυτοκινήτου. Ουρλιάζαμε και οι δυο από τους πόνους. Οπως είμαστε ξαπλωμένοι, σε κάποιο στάδιο, άπλωσα το χέρι μου και προσπάθησα να πάρω το χέρι του Νίκου Σαμψών, για να το σφίξω και να πάρω δύναμη από εκείνον. Ομως άγγιξα φαίνεται το τραυματισμένο του χέρι. Οι πόνοι του ήταν αφόρητοι. Η φωνή του από τους πόνους διέσχισε την παγωμένη νύκτα που λες και την ακούω ακόμα και σήμερα. Το κρύο βελόνιαζε και νόμιζα ότι δεν θα αντέχαμε. Ευτυχώς... η ομάδα των στρατιωτών, οι οποίοι φρόντιζαν και μας κτυπούσαν συνεχώς με τα υποκόπανα των όπλων τους ή μας... ποδοπατούσαν κι έτσι αναγκαζόμαστε να μετακινούμαστε και να αντιδρούμε, άλλως θα πεθαίναμε από το κρύο...Να φανταστείτε ότι παρακαλούσα από μέσα μου να μη σταματήσουν τον ξυλοδαρμό, γιατί ήταν ο μόνος τρόπος για να μπορέσουμε να κρατηθούμε στη ζωή, μέχρι να μας μεταφέρουν στο προορισμό μας..."

Κάποια στιγμή ο Λοΐζος Παπακυριακού κατάφερε να βρει το άλλο χέρι του Νίκου Σαμψών, το έσφιξε δυνατά, κι έτσι, παίρνοντας ο ένας δύναμη από τον

άλλο συνέχιζαν την πορεία προς το άγνωστο.

Ήταν γύρω στις τρεις το πρωί όταν το στρατιωτικό αυτοκίνητο, που μετέφερε τους δυο νέους, σταμάτησε έξω από τα γραφεία του Σπέσιαλ Μπραντς, του Ειδικού κακόφημου Τμήματος της Αστυνομίας, παρά την Πύλη Κυρηνείας, στη Λευκωσία, όπου λίγοι βγήκαν από αυτό αρτιμελείς. Αιμόφυρτος, τουρτουρίζοντας, και σφαδάζοντας από τους πόνους από το βγαλμένο του νύχι και τα κτυπήματα, ο Νίκος Σαμψών κλήθηκε να δώσει κατάθεση.

Ο Λοϊζος Παπακυριακού απομονώθηκε σε ξεχωριστό δωμάτιο και εκεί κάποιος του έδωσε ζεστά ρούχα και μια κουβέρτα για να ζεσταθεί και να καλύψει τη γύμνια του.

Όμως η συμπεριφορά τους προς τον Σαμψών συνέχιζε να είναι σκληρή και απάνθρωπη. Ήθελαν τη δική του ομολογία για την εκτέλεση των δυο Λοχιών στην οδό Λήδρας.

Επέμεναν να τους δώσει μάλιστα και κατάθεση. Και εννοούσαν να την εξασφαλίσουν με οποιονδήποτε τρόπο και αν χρειαζόταν να ενεργήσουν. Και όσο ο Σαμψών αρνείτο ενοχή, άλλο τόσο εκείνοι σκληραίνουν τη στάση τους.

Σε κάποιο στάδιο ένας Λοχίας τον πλησίασε. Κάπνιζε επιδεικτικά το τσιγάρο του. Και καθώς ο Σαμψών δεν μπορούσε ούτε ακόμα να παρακολουθήσει τις κινήσεις του, εκείνος, ανύψωσε το παντελόνι του Σαμψών για λίγο και βύθισε το αναμμένο του τσιγάρο του στο πόδι του.

Ταυτόχρονα ο άγγλος Λοχίας με το άλλο του χέρι έκλεινε το στόμα του Νίκου Σαμψών για να μη ακούονται οι σπαρακτικές του φωνές.

Ένας άλλος άγγλος έκαμε κάτι χειρότερο: Πήγε στο αναμμένο τζάκι, πήρε ένα σίδερο με το οποίο μετακινούσαν τα κάρβουνα, το τοποθέτησε για λίγο μέσα στη φωτιά και αφού αυτό ζεστάθηκε αρκετά, στη συνέχεια το άγγιξε στο σώμα του Νίκου Σαμψών, προκαλώντας του εγκαύματα.

Όμως υπήρχαν και χειρότερα βασανιστήρια που

δεν είχαν τελειωμό. Ο βασανιστής άπλωσε το χέρι του και αφού άρπαξε τα γεννητικά του όργανα, άρχισε να τραβά με δύναμη τους όρχεις του. Οι πόνοι ήταν αφόρητοι.

Σαν αποκορύφωμα, ένας από τους ανακριτές, του πέρασε ένα σχοινί στο λαιμό του και τον έσερνε μέσα στο δωμάτιο.

Πονούσε, τουρτούριζε κι αιμορραγούσε. Το σώμα του είχε μουδιάσει από τα κτυπήματα. Μέσα στους αφόρητους πόνους ο Νίκος Σαμψών κατόρθωσε να ψελλίσει μια παράκληση προς τους βασανιστές τους: Να τον σκοτώσουν για να γλυτώσει από τα βάσανα και τους αφόρητους πόνους.

Οι βασανιστές απόκαμαν και όμως ο Σαμψών, αιμόφυρτος, συνέχιζε να αρνείται ενοχή και ότι γνώριζε τον Αθω Πετρίδη.

Από την άλλη, επέμενε ότι στο σπίτι του Παπακυριακού, στο Δάλι, είχε εισέλθει με την απειλή του όπλου του, στην προσπάθειά του να βρει προστασία από τη βροχή, μέχρι που θα περνούσε η μπόρα.

Αυτά τα άκουε ο Λοΐζος Παπακυριακού από τη μισάνοικτη πόρτα. Και όταν οι ανακριτές στράφηκαν εναντίον του επανέλαβε το ίδιο παραμύθι. Έτσι την γλύτωσε μετά από σκληρά βασανιστήρια στην Ομορφίτα, με κράτηση στα κρατητήρια της Πύλας.

Όμως τα βασανιστήρια του Νίκου Σαμψών δεν έλεγαν να τελειώσουν.

Από την άλλη, ο ίδιος, παρά τους αφόρητους πόνους, θρασύτατα τους κορόϊδεψε κιόλας:

Αφηγήθηκε:

- Με ρωτούσαν: Εσύ τον σκότωσες αυτόν, εσύ τον σκότωσες εκείνον.

Εγώ τους απαντούσα:

- Ναι, εγώ τους σκότωσα, και λυπούμαι που δεν μπόρεσα να σκοτώσω και σας.

- Με ποιον το έκαμες;

- Μόνος μου, τέτοια πράγματα δεν τα κάμνεις με άλλους".

Οι βασανιστές άφριζαν και προσπαθούσαν να βγάλουν το άχτι τους στο σώμα του.

Σε κάποιο στάδιο οι ανακριτές του, φοβούμενοι ότι δεν θα άντεχε άλλο, του πέταξαν δυο κουβέρτες για να ζεσταθεί και παράλληλα να καλύψουν τα αίματα και τα τραύματα που του είχαν προκαλέσει.

Ήταν αδύνατο όμως για τον Σαμψών να μπορέσει να ζεσταθεί, μια και τα βρεμένα του ρούχα είχαν κολλήσει στο σώμα του και ενέτειναν το μαρτύριο του.

Οι ανακριτές του ούρλιαζαν. Και είχαν τον σκοπό τους. Πρώτα προσπαθούσαν, όπως ήταν ανίκανος να αντιδράσει, να εξασφαλίσουν από αυτόν όσες πληροφορίες μπορούσαν για τη δράση της ΕΟΚΑ και να τον κάνουν να παραδεχθεί ότι αυτός είχε ηγηθεί της επιχείρησης της οδού Λήδρας, όπως ήταν οι πληροφορίες τους.

Ετσι κάτω από αυτές τις δραματικές συνθήκες ένας αξιωματικός της Αστυνομίας έβγαλε μερικές σημειώσεις από την τζέπη του κι άρχισε να τον ρωτά, προσπαθώντας να επιβεβαιώσει τις πληροφορίες που είχε και τις οποίες του είχαν δώσει ένας καταδότης και ένας πρώην συναγωνιστής του Νίκου Σαμψών.

Όμως οι βασανιστές ήθελαν μια ολοκληρωμένη κατάθεση, την οποία θα παρουσίαζαν στο δικαστήριο, για να τον καταδικάσουν σε θάνατο, εκδικούμενοι την εκτέλεση των δυο συντρόφων τους. Και ήσαν αποφασισμένοι να την πάρουν. Και τον απειλούσαν ότι, αν δεν παραδεχόταν, αυτά που γνώριζαν, θα ακολουθούσαν χειρότερα βασανιστήρια.

Κλήθηκε ένας ανώτερος αξιωματικός στον οποίο ο Σαμψών επαναλάμβανε σαν ρομπότ αυτά που του είχε αναφέρει προηγουμένως ο βασανιστής του.

Είχε ξημερώσει για καλά όταν τέλειωσαν με την "κατάθεση", που την έγραψαν όπως ήθελαν, και κάλεσαν το Νίκο Σαμψών να υπογράψει. Όμως αυτός δεν είχε τις δυνάμεις ούτε και να υπογράψει την κατάθεση.

Ένας τούρκος Λοχίας πήρε την πένα και την τοποθέτησε μεταξύ των δακτύλων του και κρατώντας το χέρι του, τον βοήθησε να υπογράψει την "κατάθεση

του"- μια κατάθεση που οι βρεττανοί θα αγωνίζονταν αργότερα μάταια, να την παρουσιάσουν στο Δικαστήριο εναντίον του, ως ορθή και ως ληφθείσα κάτω από ιδανικές συνθήκες, όπως πρόβλεπε ο Νόμος.

Νυσταγμένος και αποκαμωμένος, με το αίμα να στεγνώνει στις πληγές του, ο Νίκος Σαμψών έτρεμε σύγκορμος.

Μέσα σ' αυτό το μαρτύριο άκουσε κάποιον άγγλο να φωνάζει:

- Πεθαίνει, γρήγορα στο Νοσοκομείο.

Φοβόντουσαν ότι από τα βασανιστήρια στα οποία τον είχαν υποβάλει δεν θα άντεχε και θα είχαν συνέπειες στη συνέχεια. Έτσι γύρω στις **10** το πρωί, τον μετέφεραν στο στρατιωτικό Νοσοκομείο (**ΒΜΗ**) στην Παλλουριώτισα.

"Ομως και εδώ τα βάσανά μου δεν έλεγαν να σταματήσουν" ανέφερε ο Νίκος Σαμψών. "Όταν με εξέτασαν και διαπίστωσαν ότι δεν υπήρχε κίνδυνος να πεθάνω, άρχισε νέο μαρτύριο. Ακόμα και οι γιατροί και οι νοσοκόμοι, όταν πληροφορήθηκαν ποιος ήμουν άρχισαν να με κτυπούν και να με βασανίζουν ακόμα μέσα στο Νοσοκομείο. Αιτία οι πραγματικές πληροφορίες που είχαν ότι εγώ με ένα συναγωνιστή μου, τον Πραξιτέλη Βογαζιανό, είμαστε οι άνθρωποι που είχαμε εκτελέσει το Στρατιωτικό Διοικητή του Νοσοκομείου λίγους μήνες νωρίτερα. Το Σώμα μου ήταν ολόμαυρο από τα κτυπήματα".

Ομως δεν ήταν μόνο αυτά που θα υπέφερε ο Νίκος Σαμψών. Η συνέχεια ήταν ακόμα χειρότερη.

Από το Νοσοκομείο τον οδήγησαν στα μπουντρούμια της Ομορφίτας, όπου υπέφερε και πάλι τα πάνδεινα.

Πρώτη εμπειρία του τι θα ανέμενε ήταν η συνάντησή του με το Διοικητή των κρατητηρίων Ομορφίτας.

"Στεκόμουν στην είσοδο του σταθμού", ανέφερε, "και ένας αστυνομικός κατέγραφε τα στοιχεία μου. Ενώ βρισκόμαν εκεί ήλθε ο διοικητής του Σταθμού, Επιθεωρητής Μόρρις, ο οποίος απευθυνόμενος σε μένα

με ρώτησε: "**So, you are the famous Sampson** (ώστε εσύ είσαι ο περίφημος Σαμψών;). Δεν απάντησα. Τι να του έλεγα. Κούνησα το κεφάλι. Εκείνος όμως επέμενε. "Όλοι όσους σκότωσες, σε περιμένουν εδώ μέσα". Τότε δεν αντεξά και όσο προκλητικά μπορούσα του απάντησα: "Γιατί, τους έχετε βαλσαμώσει;"

Τι ήθελε να δώσει αυτή την προκλητική και αυθάδη απάντηση στον διοικητή του πανίσχυρου Σταθμού που έγινε συνώνυμος με τα σκληρά βασανιστήρια. Η αντίδραση του ήταν άμεση και βίαιη. Ανασήκωσε το πόδι του και τον κλώτσησε με όλη του τη δύναμη στο πρόσωπο.

Ήταν μια πρώτη γεύση του τι τον ανέμενε στην Ομορφίτα.

Και πραγματικά ήταν απάνθρωπη η μεταχείριση που τύγχανε- όπως και όλοι οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ. Ανάμεσα στα άλλα βασανιστήρια περιλαμβανόταν και το σιδερένιο στεφάνι. Του τοποθετούσαν το στεφάνι αυτό γύρω από το κεφάλι του και στη συνέχεια το έσφιγγαν με μανία.

"Ενιωθες τα κόκαλα του κεφαλιού σου να σπάζουν" αφηγείται σήμερα. "Για εβδομάδες, οι βασανιστές, άλλαζαν βάρδιες πάνω μου. Και με υπέβαλλαν σε όλης της μορφής τα βασανιστήρια προσπαθώντας να εξασφαλίσουν πληροφορίες για την ΕΟΚΑ και τους συνεργάτες μου χωρίς αποτέλεσμα".

Το Νίκο Σαμψών κατόρθωσε να επισκεφθεί, μεταξύ της 6ης και της 8ης Φεβρουαρίου 1957, στα μπουντρούμια της Ομορφίτας, ύστερα από επίμονα διαβήματα του, ο ηγούμενος της υπεράσπισης του, Στέλιος Παυλίδης, μαζί με τον επίσης συνήγορο του Λεύκο Κληρίδη.

Τέτοια ήταν η κατάσταση του Σαμψών ώστε μόλις τον αντίκρυσε ο Στέλιος Παυλίδης υπέστη ναυτία και σχεδόν λιποθύμησε.

Ο Στέλιος Παυλίδης ήταν έμπειρος δικηγόρος και στη μακρά του σταδιοδρομία είχε δει πολλούς κρατουμένους, αλλά ουδέποτε στην κατάσταση που αντίκρυσε το Νίκο Σαμψών.

Σε τηλεγράφημά του στον Κυβερνήτη Σερ Τζων Χάρτιγκ ανέφερε:

"Ο κατηγορούμενος έτυχε κτηνώδους μεταχείρισης. Υποβλήθηκε σε τρομερά βασανιστήρια και εισήχθησαν τεμάχια γιαλιού στα νύχια του, για να του αποσπάσουν ομολογία. Ο κατηγορούμενος φέρει σοβαρά τραύματα και κακώσεις στο πρόσωπο, στα χέρια και στην κεφαλή".

Όσο συνεχίζονταν τα βασανιστήρια και η ψυχολογική πίεση, άλλο τόσο συνεχιζόταν και η θρασύτητα του Νίκου Σαμψών που και ο ίδιος σήμερα απορεί πού εύρισκε τόση δύναμη για να αντέχει.

Σε κάποιο στάδιο είχαν παρουσιάσει μπροστά του ένα προδότη, και ένα άλλο νεαρό κρατούμενο, οι οποίοι προσπάθησαν να τον παραπλανήσουν.

Μπροστά του είπαν και οι δυο ότι βρίσκονταν μαζί του σε μια συγκεκριμένη εκτέλεση.

Οπότε ο Νίκος Σαμψών, στράφηκε στους ανακριτές του:

- Πόσους καταζητείτε για την εκτέλεση αυτή;

- Δυο.

- Να, έχετε δυο εδώ, που παραδέχονται ότι διέπραξαν την εκτέλεση, γιατί δεν τους κρεμάζετε;

Όταν οι Άγγλοι είδαν και απόειδαν ότι δεν μπορούσαν να βγάλουν τίποτα από το Νίκο Σαμψών, προχώρησαν σε μια ενέργεια που για κανένα άλλο κρατούμενο δεν είχαν κάμει. Δεν μπορούσαν να πιστέψουν ακόμα και οι ίδιοι ότι ήταν δυνατό να υπάρχει άνθρωπος που θα άντεχε τα τόσα βασανιστήρια, στα οποία τον υπέβαλλαν.

Αφηγήθηκε ο ίδιος:

"Εφεραν από το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ" ένα ψυχολόγο, ο οποίος ανέλαβε να με εξετάσει. Εφθάσε στην Ομορφίτα μαζί με τον Αστυνόμο Μπερτζ. Κάθησε δίπλα μου και μου είπε: Εγώ δεν θα σε ρωτήσω για την ΕΟΚΑ. Θέλω να μου μιλήσεις για την παιδική σου ηλικία, για την οικογένεια σου, τη ζωή σου, την εργασία σου και με ποια διδάγματα μεγάλωσες. Κι άρχισε να με ρωτά. Κουβεντιάσαμε για τρεις ώρες.

Καμιά κουβέντα για την ΕΟΚΑ. Όταν τέλειωσε στράφηκε στον ανακριτή μου και του είπε, και τα λόγια του τα θυμούμαι ακόμα και σήμερα: **Unfortunately for you Gentlemen, he is a High ideological man** (Δυστυχώς για σας κύριοι, αυτός είναι ένας πολύ μεγάλος ιδεολόγος).

Από αυτή τη στιγμή οι Άγγλοι γνώριζαν ότι ήταν μάταιος ο κόπος τους. Τον κράτησαν ακόμα για λίγο, μέχρι να επουλωθούν οι πληγές του και σαν επανέυρε τον εαυτό του, τον κατηγορήσαν στις **23** Φεβρουαρίου **1957** για κατοχή όπλου.

Ωστόσο στο Δικαστήριο όταν παρουσιάστηκε η κατηγορία που του προσήφθη ήταν ότι είχε σκοτώσει το βρετανό Λοχία Σύριλ Θάραγουντ, στις **28** Σεπτεμβρίου **1956**, στην οδό Λήδρας στη Λευκωσία.